

Seat No. : _____

ZD-131

May-2014

B.Ed. (Sem.-I)

A-509 : Teacher Education

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના :

Instructions :

(1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

All questions are compulsory.

(2) વિકલ્પો આંતરિક છે.

Options are internal.

(3) જમણી બાજુએ દર્શાવેલ આંકડા પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Figures to right indicate full marks of questions.

1. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે **750** શબ્દોમાં લખો : **10**

Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in **750** words :

(1) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, તેના ઉદ્દેશોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

Clarify the concept of teacher-education and discuss its aims in detail.

(2) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિની ચર્ચા કરી, N.C.T.E.ની ભૂમિકા પર પ્રકાશ પાડો.

Discuss National Policy of Education and enlight the role of N.C.T.E.

(B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે **125** શબ્દોમાં લખો : **4**

Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in **125** words :

(1) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણની જરૂરિયાત અને મહત્વ સમજાવો.

Explain the necessity and importance of teacher-education.

(2) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણના ઘટકો કયા-કયા છે ?

What are the components of teacher-education ?

(3) કોઠારી કમિશન પર ટૂંકનોંધ લખો.

Write a short note on Kothari Commission.

2. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી બેના ઉત્તર આશરે **100** શબ્દોમાં લખો : **6**

Answer any **two** questions from the following questions. Answer should be in **100** words.

(1) શિક્ષણના વ્યવસાયમાં કઈ-કઈ જવાબદારીઓ હોય છે ?

What are the responsibilities in teaching profession ?

(2) શિક્ષકનો સામાજિક દરજ્જો વર્ણવો.

Describe the social status of a teacher.

(3) 'શિક્ષણનો વ્યવસાય ઉત્તમ વ્યવસાય છે.' તમારા મંતવ્યો જણાવો.

'Teachers' profession is a noble profession'. Give your opinions about it.

- (B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે **500** શબ્દોમાં લખો : **8**
 Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in **500** words :
- (1) વ્યવસાયની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, શિક્ષકના વ્યવસાયની નૈતિક વિચારધારા સમજાવો.
 Clarify the concept of profession and explain the moral ideology of teacher's profession.
  - (2) પ્રતિબદ્ધતા એટલે શું ? શિક્ષકની પ્રતિબદ્ધતાના ક્ષેત્રો જણાવો.
 What is commitment ? Describe the fields of commitments of a teacher.
3. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે **750** શબ્દોમાં લખો : **10**
 Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in **750** words :
- (1) નવવિચાર એટલે શું ? શિક્ષક-પ્રશિક્ષણમાં નવવિચારની વિસ્તારપૂર્વક ચર્ચા કરો.
 What is Innovation ? Discuss Innovation in teacher-education in detail.
  - (2) માધ્યમિક શિક્ષક-પ્રશિક્ષણના ઉદ્દેશો સ્પષ્ટ કરી, અભ્યાસક્રમની રૂપરેખા વર્ણવો.
 Clarify the aims of teacher-education in secondary and give its curriculum framework.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે **125** શબ્દોમાં લખો : **4**
 Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in **125** words :
- (1) TLM નિર્માણનું મહત્ત્વ શું છે ?
 What is the importance of TLM construction ?
  - (2) માધ્યમિક શિક્ષક-પ્રશિક્ષણની સમસ્યાઓ જણાવો.
 Describe the problems of secondary teacher education.
  - (3) સેવાકાલીન શિક્ષણની સુધારણાના ઉપાયો સૂચવો.
 Suggest the remedies of improvement of in-service training.
4. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી બેના ઉત્તર આશરે **100** શબ્દોમાં લખો : **6**
 Answer any **two** questions from the following questions. Answer should be in **100** words :
- (1) D.I.E.T.ની શાખાઓ કઈ-કઈ છે ?
 Which are the branches of D.I.E.T. ?
  - (2) NAAC પર ટૂંકનોંધ લખો.
 Write a short note on NAAC.
  - (3) ગુણાંકનના લાભ દર્શાવો.
 Show the benefits of Accreditation.

(B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે 500 શબ્દોમાં લખો :

8

Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in **500** words :

- (1) NCERT પર સવિસ્તાર નોંધ લખો.
Write a detail note on NCERT.
- (2) GCERTની નીચેના મુદ્દાઓના સંદર્ભમાં ચર્ચા કરો :
Discuss GCERT in context to following points :
  - (i) ઉદ્દેશ્યો
Aims
  - (ii) ઉદ્ભવ
Arise
  - (iii) કાર્યો
Functions

5. આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો અથવા પ્રશ્નનો ટૂંકમાં જવાબ આપો :

14

Fill in the blanks by choosing appropriate option from the following or answer the question in brief :

- (1) ભારતમાં વિધિસરના શિક્ષક-પ્રશિક્ષણનો પ્રારંભ _____ કાળમાં થયો.
  - (a) વેદ
  - (b) બૌદ્ધ
  - (c) બ્રિટિશ
  - (d) મુસ્લિમ

Systematic teacher-education was initiated in the _____ era in India.

- (a) Ved
- (b) Bouddh
- (c) British
- (d) Muslim

- (2) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણનું ઘટક _____ છે.

- (a) કૌશલ્ય
- (b) વિદ્યાર્થી
- (c) શિક્ષક
- (d) TLM

The component of teacher-education is _____.

- (a) Skill
- (b) Pupil
- (c) Teacher
- (d) TLM

- (3) મુદ્દાલીયર શિક્ષણ પંચ _____ સાલમાં અમલી બન્યો.

Mudaliyar Education Commission was implemented in _____ year.

- (a) 1948
- (b) 1952
- (c) 1964
- (d) 1986

- (4) ભારતનું ભાવિ તેના _____ માં ઘડાય છે.

- (a) કુટુંબ
- (b) સમાજ
- (c) શાળા
- (d) વર્ગખંડ

The future of India is constructed in _____.

- (a) Family
- (b) Society
- (c) School
- (d) Class-room

(5) શિક્ષકે ઉચ્ચ સામાજિક દરજ્જો પ્રાપ્ત કરવા _____ જોઈએ.

- (a) સારો પોષાક પહેરવો
- (b) વિષયમાં વિદ્વત્તા
- (c) આચાર્યશ્રી સાથે સારા સંબંધ રાખવા
- (d) વાલીઓનો સંપર્ક કરવો

Teacher should _____ for obtaining high social status.

- (a) wear good cloths
- (b) acquire mastery of a subject
- (c) maintain good relationship with the principal
- (d) contact parents

(6) શિક્ષકને સફળ થવામાં _____ જરૂરી છે.

- (a) આપેલી બાબતનું જ્ઞાન
- (b) આપેલી બાબતની સમજ
- (c) કાર્ય પૂરું કરવાની ક્ષમતા
- (d) ત્રણેય બાબતો

_____ competency is important to be a successful teacher.

- (a) Knowledge of a given fact
- (b) Understanding of a given fact
- (c) Competencies to complete work
- (d) All of three

(7) PPT _____ પ્રકારનું ઉપકરણ છે.

- (a) ચાર્ટ
- (b) પ્રક્ષેપણ
- (c) ત્રિપરિમાણ
- (d) વીજાણું

PPT is _____ type of instrument.

- (a) Chart
- (b) Projection
- (c) Three dimensional
- (d) Electronic

(8) રાજ્યશિક્ષણ ભવન _____ માં પરિવર્તિત થયો છે.

‘Rajya Shikshan Bhavan’ is transformed into _____.

- (a) NCERT
- (b) GCERT
- (c) NCTE
- (d) DIET

(9) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણની બે ઉપયોગિતાઓ લખો.

Write two utilities of teacher-education.

(10) કલકત્તા યુનિવર્સિટી કમિશનની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી ?

When the Calcutta University Commission was established ?

(11) યુનિવર્સિટી શિક્ષણ કમિશનના પ્રણેતા કોણ હતાં ?

Who was the father of University Education Commission ?

(12) ભારતની મોનિટર પ્રથાને ઈંગ્લેન્ડનાં કયા શિક્ષણકાર લઈ ગયાં હતાં ?

Which Educationist of Britain took the ‘Monitor System of India’ ?

(13) વર્ગ-વ્યવહારની સંકલ્પના કોણે રજૂ કરી ?

Who had given the concept of Class-room interaction ?

(14) CTE નું પૂરું નામ લખો.

Write a full name of CTE.

_____